

Älvkarleby kommun
kommun@alvkarleby.se

Rektorn vid Bodaskolan
Jorgen.jansson@alvkarleby.se

Beslut för grundskola

---

efter tillsyn av Bodaskolan
i Älvkarleby kommun

Tillsyn i Bodaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Älvkarleby kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Bodaskolan besöktes av Skolinspektionen den 19 och 20 september 2012.

Fakta om skolan

Bodaskolan ligger i Skutskär i Älvkarleby kommun och har vid tillsynsbesöket 142 elever i förskoleklass och grundskola i årskurserna 1-5. Skolans fritidshem har 90 barn inskrivna. Nuvarande rektor tillträdde sin tjänst i augusti 2012. Rektorn utgör tillsammans med tre lärare en ledningsgrupp. Skolans lärare bildar ett arbetslag som leds av en arbetslagsledare och fritidshemmet är ett arbetslag.

Kommunens ansvarstagande för fritidshemmen beskrivs i separat beslut.

Enligt Skolverkets nationella statistik nådde år 2011 mellan 85,7 och 100 procent av eleverna i årskurs tre kravnivån på samtliga delprov i det nationella ämnesprovet i matematik. Resultatet är högre än motsvarande resultat för riket. I svenska nådde mellan 91 och 100 procent av eleverna kravnivån, även detta är högre än motsvarande resultat för riket. Av skolans egen sammanställning för 2012 avseende nationella ämnesprov i årskurs tre visar att 97 procent nådde kravnivån i matematik och svenska. Skolans egen sammanställning av kunskapsresultaten i årskurs tre i naturorienterande och samhällsorienterade ämnen visar att 100 procent av eleverna nådde kravnivån.

De nationella proven i årskurs fem år 2010 i engelska visar att mellan 75-81 procent nådde kravnivån, i matematik mellan 75-87 procent och i svenska mellan 75-81 procent. Skolans egen sammanställning avseende resultaten i samtliga ämnen år 2012 i årskurs fem visar att mellan 71 och 100 procent av eleverna når kravnivåerna.

Helhetsbedömning

Älvkarleby kommun har under 2011 initierat ett kvalitetssäkringssystem för att följa upp skolornas resultat. Detta innebär att skolans rektor samlar in resultat för varje elev i samtliga ämnen en gång i månaden och analyseras. Som ett led i att förbättra kunskapsresultaten, redovisas de insamlade resultaten till kommunens skolchef. Bodaskolan redovisar måluppfyllelse i samtliga ämnen. Skolinspektionen bedömer att resultaten är förhållandevis goda i vissa avseenden men behöver förbättras i andra. Av intervjuer och samtal med lärare och rektor framgår att det trots diskussioner och implementering av Lgr 11 finns en osäkerhet kring hur man bedömer elevernas måluppfyllelse i de ämnen som inte har de nationella proven. Detta innebär att det kan finnas elever som bedöms på andra grunder än efter kursplaner och kunskapskrav. Tillsynen visar att rektor behöver ta ett större ansvar för att analysera skolans resultat samt leda skolans personal i pedagogiska frågor som ett led i att utveckla verksamheten. Kvalitetsarbetet på skolan behöver generellt sett stärkas. Vidare visar tillsynen att svenska som andra språk inte ges enligt författningarnas föreskrifter vilket gör att elever som har rätt till svenska som andra språk inte får möjlighet att bedömas och utvecklas utifrån rätt kursplan.

Lärarna behöver samverka i större utsträckning för att ge eleverna överblick och sammanhang.

Tillsynen visar även att individuella utvecklingsplaner med tillhörande skriftliga omdömen är av varierande kvalitet och uppfyller inte alltid författningarnas krav.

Skolinspektionen kan konstatera att några av bristerna från tidigare inspektion fortfarande kvarstår vilket är anmärkningsvärt.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på några områden som Älvkarleby kommun måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot bakgrund av detta fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Älvkarleby kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 11 januari 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Älvkarleby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att undervisningen utgår från och omfattar läroplanens krav.
- Se till att lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen och för att ge överblick och sammanhang.

Motivering

I intervjuer och samtal med lärare framkommer att samverkan mellan lärare och samordning i olika ämnen inte sker i någon större omfattning. Lärarna uppger att den samverkan som sker är kring elevens val och bekräftar att detta är ett område som behöver utvecklas. Enligt lärare och rektor finns det inga gemensamma strategier för att samordna och samverka mellan ämnen och lärare på skolan.

Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav. Undervisningen utgår inte i alla delar från och omfattar läroplanens krav samt lärarsamverkan brister. Älvkarleby kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

1 kap. 11 § första stycket, 10 kap. 4 § skollagen

5 kap. 14-15 §§ skolförordningen

Lgr 11 3.18 Svenska som andraspråk

Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Älvkarleby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten och skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad.
- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hålls informerade i frågor som rör dem.

Motivering

Enligt skollagen och läroplanen ska eleverna ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och detta ska anges i planeringen av verksamheten. De ska löpande hållas informerade i frågor som rör dem och stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen.

I intervjuer med lärare och elever framkommer att det reella inflytande eleverna har är framförallt via klassråd och elevråd. När det handlar om inflytande på undervisningens innehåll uppger eleverna att det mest är lärarna som planerar och bestämmer hur arbetet ska utformas. Lärarna säger i samtal att de försöker att tänka på hur de ska ge eleverna möjlighet till ökat ansvarstagande och inflytande men att detta är ett område som behöver utvecklas, analyseras och ingå i planeringen för att kunna leva upp till innebörden i lagen och läroplanen.

Tillsynen visar att det inte finns något systematiserat eller planerat sätt att ge eleverna möjlighet till ett aktivt inflytande över undervisningen och sitt eget lärande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Älvkarleby kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

1 kap. 10 §, 4 kap. 9 och 14 §§ första stycket skollagen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet och studiero

Bedömning

Älvkarleby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att ordningsregler finns och har utarbetats under medverkan av eleverna och följs upp vid skolenheten.
- Se till att vid skolan genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.
- Upprätta en plan för varje skolenhet/verksamhet mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Enligt skollagen ska det finnas ordningsregler som har utarbetats under medverkan av eleverna och som följs upp vid skolan. Vidare framgår det att skolan ska genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Skollagen anger att det för varje verksamhet ska upprättas en plan mot kränkande behandling som anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Av planen ska framgå vilka åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under året samt en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Det framgår av intervjuer och samtal med elever och lärare att de inte har varit med vid framtagandet av ordningsreglerna på Bodaskolan. Några av eleverna uppger att de inte är säkra på vilka reglerna är.

Bodaskolan arbetar för att förhindra kränkande behandling genom bland annat en likabehandlingsgrupp. Trots det förebyggande arbetet finns det elever som beskriver att det förekommer tillmälen i form av fula ord och att det även finns elever som puttas och slåss. Vidare framkommer att det brister i studieron i vissa klasser. I intervjuer med elevhälsan bekräftas bilden av att det förekommer en viss oro på skolan bland eleverna.

Skolinspektionen har granskat Bodaskolans plan mot kränkande behandling. Av planen går inte att utläsa vilka åtgärder som behövs för att motverka kränkande behandling av elever. De målområden som beskrivs är allmänna och grundar sig inte på behov som är specifika för verksamheten.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att det finns brister i studieron. Det finns även brister gällande skolans ordningsregler. Vidare behöver planen mot kränkande behandling förbättras. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Älvkarleby kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

5 kap. 3, 5 §§ skollagen, 6 kap. 6-8, 10 §§ skollagen

Lgr 11 1 skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande

Lgr 11 2.1 Övergripande mål och riktlinjer, Normer och värden

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Älvkarleby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att lärarna regelbundet utvärderar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån kursplanernas krav.
- Se till att de skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.
- Se till att i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av elevens kunskaper. Läraren ska enligt skollagen vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Det ska även framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Tillsynen på Bodaskolan visar att det finns en sammanställning av resultaten i samtliga ämnen men enligt lärarna råder en osäkerhet om hur bedömningen i de lägre årskurserna ska gå till. Lärarna beskriver att de för bedömningsdis-

kussioner utifrån kursplanernas krav men beskriver svårigheterna med att bedöma i de ämnen som saknar nationella prov. Tillsynen visar att trots de diskussioner och den implementering som skett av Lgr 11 behöver arbetet med bedömningar utvecklas ytterligare.

Av de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen har tagit del av framgår inte tydligt vilka insatser som behövs av skolan för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. De skriftliga omdömena är av varierande kvalitet och är inte tydliga i hur långt eleven har nått i sin kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven. Exempelvis kan det stå " du har goda kunskaper inom de arbetsområden vi har arbetat med"

Sammanfattningsvis framgår att det finns brister i skolans arbete med bedömning och att informationen om elevens kunskapsmässiga utveckling inte sker på det sätt som beskrivs i skollagen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Älvkarleby kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 4 §, skollagen

10 kap. 13 § skollagen

Lgr 11 2.7 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Älvkarleby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska se till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella styrdokumentet.
- Se till att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Rektorn ska ha god kunskap om det inre arbetet i skolan och verka särskilt för att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen för utbildningen.

Motivering

I skollagen framgår att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består av planering, uppföljning, utvärdering och utveckling av utbildningen. Kvalitetsarbetet ska dokumenteras och genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de mål som finns för utbildningen i skollag och övriga föreskrifter. I läroplanen framgår att rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Tillsynen visar att det finns brister på skolan när det gäller skriftliga omdömen och utformningen av individuella utvecklingsplaner. Både lärare och rektorn beskriver att implementeringen av Lgr 11 behöver fortsätta och även omfatta lärare i förskoleklass och fritidshem för att all personal ska ha kunskap om uppdraget och säkerställa att eleverna får det som de har rätt till enligt skollag och läroplan.

I intervjuer och samtal med rektorn och lärare samt av den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av framkommer att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet. Rektorn behöver ta ansvar för att följa upp och utvärdera arbetet med bedömning av elevernas kunskapsutveckling så att elevernas kunskapsutveckling inte bedöms på andra grunder än utifrån kursplanerna och kunskapskraven. Rektorn behöver i högre grad ta ansvar för att utvärdera resultatet av det särskilda stödet för att se att de insatser som ges får förväntad effekt för berörda elever. Rektorn behöver även inhämta kunskaper om och följa upp lärarnas undervisning på ett systematiskt sätt för att identifiera utvecklingsområden för verksamheten.

Tillsynen visar att det finns brister när det gäller det systematiska kvalitetsarbetet och rektors kunskap om skolans inre arbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Älvkarleby kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4, 6-7 §§ skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Älvkarleby kommun en anmärkning.

Omfattning och resurstillgång**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ha tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

På Bodaskolan finns ett skolbibliotek som vid tillfället för Skolinspektionens tillsyn var förlagd till en korridor och som inte används av eleverna i någon större utsträckning. Eleverna uppger i samtal och intervjuer att de inte får gå själva till biblioteket och att det är konstigt placerat i skolan på grund av ombyggnad. Rektorn uppger att skolbiblioteket kommer att få en mer central plats efter ombyggnaden och fylla den funktion som lagen kräver.

Mot bakgrund av att rektor uppger att skolbiblioteket kommer uppfylla skollagens krav efter den ombyggnation som pågår väljer Skolinspektionen att ge Bodaskolan en anmärkning gällande bristerna på tillgång och användning av skolans bibliotek.

Författning

2 kap. 36 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Mats Peterson

Beslutsfattare/Undervisningsråd

Magdalena Molin

Föredragande/Utredare

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).